

Popularna glazba u hrvatskom školstvu

Marin, Laura

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:812775>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-10**



Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)



SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI
MUZIČKA AKADEMIJA U PULI
ODSJEK STUDIJA GLAZBENE PEDAGOGIJE

LAURA MARIN
POPULARNA GLAZBA U HRVATSKOM ŠKOLSTVU

Završni rad

Pula, 2022. godine

SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI
MUZIČKA AKADEMIJA U PULI
ODSJEK STUDIJA GLAZBENE PEDAGOGIJE

LAURA MARIN
POPULARNA GLAZBA U HRVATSKOM ŠKOLSTVU

Završni rad

JMBAG: 0303077311, redovita studentica

Studijski smjer: Glazbena pedagogija

Predmet: Povijest hrvatske glazbe 2

Znanstveno područje: Humanističke znanosti

Znanstveno polje: Znanost o umjetnosti

Znanstvena grana: Muzikologija i etnomuzikologija

Mentor: izv. prof. dr. sc. Lada Duraković

Pula, rujan 2022. godine

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Laura Marin, kandidatkinja za prvostupnicu studija Glazbene pedagogije, ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljeni način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____

IZJAVA O KORIŠTENJU AUTORSKOG DJELA

Ja, Laura Marin dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj Završni rad pod nazivom POPULARNA GLAZBA U HRVATSKOM ŠKOLSTVU koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____

Potpis

SADRŽAJ

| | |
|---|----|
| 1. UVOD..... | 1 |
| 2. UDŽBENICI ZA OSNOVNE ŠKOLE (PREDMETNA NASTAVA)..... | 2 |
| 2.1. ŠKOLSKA KNJIGA | 2 |
| 2.2. PROFIL KLETT..... | 6 |
| 2.3. ALFA..... | 10 |
| 2.4. ZAKLJUČAK | 13 |
| 3. UDŽBENICI ZA DVOGODIŠNJI I ČETVEROGODIŠNJI PROGRAM SREDNJIH ŠKOLA..... | 14 |
| 3.1. ALFA..... | 14 |
| 3.2. ŠKOLSKA KNJIGA | 15 |
| 3.3. PROFIL KLETT | 17 |
| 3.3.1. DVOGODIŠNJI PROGRAM..... | 17 |
| 3.3.2. ČETVEROGODIŠNJI PROGRAM | 18 |
| 3.4. ZAKLJUČAK | 20 |
| 4. VISOKO ŠKOLSTVO | 21 |
| 5. ZAKLJUČAK | 23 |
| 6. LITERATURA..... | 27 |
| 7. SAŽETAK | 30 |

1. UVOD

Kako približiti glazbu i umjetnost djeci i mladima? - pitanje je koje svaki glazbeni pedagog često samome sebi postavlja. Efikasan i često korišten pristup u poučavanju (kako u nastavi glazbe, tako i pri poučavanju drugih predmeta) je pristup *od poznatog ka nepoznatom*. Ako na taj način kreiramo nastavni sat glazbenog odgoja ili glazbene kulture, *poznato* je ili prethodno naučeno gradivo ili glazba s kojom su učenici već upoznati, a to je (većinom) popularna glazba.

Umjesto stajališta da se glazbeni stilovi nalaze u hijerarhijskom odnosu, zagovaramo ideju o jednakosti različitih glazbenih stilova. Takva pozicija sugerira jednakost, a ne hijerarhijski odnos između različitih društvenih praksi, iz čega proizlazi zaključak da je bilo koja glazba, kao ekspresija određenih društvenih iskustava, jednako vrijedna kao i ostale vrste glazbe. Međutim, takvo je stajalište suprotno onom tradicionalnom, budući da dominacija zapadnoeuropske ideje u glazbenom obrazovanju sugerira superiornost samo jedne vrste glazbe – one umjetničke (Dobrota, 2012, str. 8).

Svi učenici u najvećoj mjeri slušaju popularnu glazbu, što je očekivano s obzirom da ih popularna glazba dominantno okružuje. (Huj 2021, str. 38).

Odabrala sam ovu temu završnog rada kako bih istražila u kolikoj mjeri je popularna glazba zastupljena u obrazovnoj vertikali, od viših razreda osnovne škole do visokoškolskih glazbenih studija. S ciljem dodatnog utvrđivanja zastupljenosti popularne glazbe, analizirala sam udžbenike za nastavu Glazbene kulture i Glazbene umjetnosti, te istražila u kojoj je mjeri i na koji način popularna glazba zastupljena u visokom školstvu, u okviru postojećih kolegija ili nastavnih projekata.

2. UDŽBENICI ZA OSNOVNE ŠKOLE (PREDMETNA NASTAVA)

2.1. ŠKOLSKA KNJIGA

Udžbenici predmetne nastave Glazbene kulture izdavačke kuće Školska knjiga nose naslove *Allegro 4*, *5*, *6*, *7* i *8*. Osim udžbenika, učenicima su dostupni i popratni digitalni sadržaji, na platformi *E-sfera*. U udžbeniku za četvrti razred *Allegro 4* (Banov i sur., 2021) učenici dobivaju osnovne informacije o tome što je popularna glazba, te se susreću s dvije pjesme iz sfere popularne glazbe. Prva je predložena obrada pjesme *Život nije siv* (M. Dimšić). Na primjeru te pjesme učenicima se teorijski objašnjava termin popularna glazba i pojam *kantautor*. Zadaci za slušanje su odrediti izvođača, boju glasa, ugođaj, poruku pjesme, kojem glazbenom žanru pripada te opisati kretanje melodije. U udžbeniku se predlaže i pitanje¹ vezano uz glazbeni ukus učenika, nakon čega učenici dobivaju zadatak izrade top-liste pet najdražih popularnih pjesama (str. 52). Sljedeća predložena pjesma je *Yellow Submarine* (J. Lennon – P. McCartney). Iako pjesma stilski pripada rock žanru, u udžbeniku se to ne utvrđuje, već se navode sljedeći zadaci uz slušanje: prepoznati dijelove u pjesmi i odrediti glazbeno-izražajne sastavnice. Uz tu je pjesmu priloženo i izvanglazbeno pitanje.² Predložena je aktivnost skupnog muziciranja: prema zapisu u dodatnom digitalnom sadržaju, učenici sviraju pratnju na melodičnim cijevima (str. 61). Pri kraju udžbenika nalazi se podsjetnik glazbenih žanrova. Navedeni su sljedeći: klasična, jazz, filmska, tradicijska i popularna glazba (str. 72 i 73).

Udžbenik za peti razred *Allegro 5* (Banov i sur., 2020) ne sadrži ni jednu obradu pjesme popularne glazbe, ali je popularna glazba prožeta kroz određena poglavlja. Predložena je aktivnost pod nazivom *Rock razgibavanje*. Aktivnost uključuje pjevanje, sviranje na udaraljkama i pokret. Detaljne upute za provođenje aktivnosti nalaze se ispod notnog zapisa. Predlažu se i zadaci koje učenici trebaju napraviti samostalno, kao domaću zadaću. Ti se zadaci odnose na glazbeni ukus i slušanje rock glazbe po vlastitom izboru. Na dnu stranice učenici mogu pročitati glavna obilježja rock glazbe (str.

¹ *Koje popularne pjevače voliš slušati?*

² *Možeš li zamisliti kakav bi bio život pod morem?*

14 i 15). Prijedlozi za slušanje primjera popularne glazbe (bez opisa) nalaze se u okviru obrade pjevačkih glasova i sastava. Kod obrade pjevačkih glasova prijedlozi za slušanje su sljedeći: *If I ain't got you* (Alicia Keys), *Život u ružičastom*, *La vie en rose* (Edith Piaf), *Rolling in the deep* (Adele), *We are the Champions* (Freddie Mercury), *Vilo moja* (Ivica Badurina, izvođač Vinko Coce), *Blue moon* (R. Rodgers - L. Hart, izvođač Elvis Presley), *Vjeruj u ljubav* (Zdenko Runjić, izvođač Oliver Dragojević), *Can't get enough of your love, babe* (Berry White), *Hero* (Mariah Carey - Walter Afanasieff), *Hallelujah* (Leonard Cohen, izvođači Pentatonix), *Titanium* (David Guetta, izvođači Perpetuum Jazzile). Navedeni su sljedeći izvođači popularne glazbe (uz fotografije): Amy Winehouse, Adele, Freddie Mercury, Oliver Dragojević, Elvis Presley i Berry White (str. 41-45). Udžbenik sadrži poglavlje *Gitara u popularnoj glazbi*. Učenici se upoznaju s pojmom rock and roll glazbe, dobivaju presjek najznačajnijih gitarista (Jimi Hendrix, Mark Knopfler i drugi) i rock bandova (Deep Purple, Led Zeppelin). Uz nazive izvođača nalaze se fotografije (str. 59 i 60). U okviru obrade instrumenta lutnje, nalazi se prijedlog za slušanje: *Fields of Gold* (Karamazov - Sting) (str. 62). Jedno od poglavlja nosi naziv *Oblik glazbenog djela*. Prijedlog za slušanje je pjesma *Happy* (Pharell Williams), uz koju je opisana i dodatna aktivnost (rad u skupinama, osmišljavanje ritamskih obrazaca i izvođenje navedenog). Za primjer dvodijelnog oblika odabrana je pjesma *The Yellow Submarine* (The Beatles). Predložena je i dodatna aktivnost: osmišljavanje pokreta za A i B dio pjesme (str. 65).

Udžbenik za šesti razred *Allegro 6* (Banov i sur., 2021) sadrži jednu obradu popularne pjesme. U poglavljima posvećenim puhačkim instrumentima pronalazimo prijedloge za slušanje koji uključuju i primjere popularne glazbe. Predlaže se obrada pjesme *Let It Be* (J. Lennon - P. McCartney). Uz sam rad na pjesmi, navodi se ideja za aktivnost slušanja i uspoređivanja originalne izvedbe i izvedbe Ferry Aid te osvještavanje dijelova pjesme (str. 12). Kod obrade saksofona, prijedlog za slušanje (bez opisa) je pjesma *Your latest Trick* (Mark Knopfler, izvođač Dire Straits) (str. 44). Kao slušni primjer za obradu tube predlaže se pjesma *Havana* (Camila Cabello) (str. 50). Slijedi poglavlje *Sastav limenih puhača (brass sastav)*. Glazbeni primjer koji se predlaže je *Paradise* (Coldplay) u izvedbi brass sastava (str. 51). Kod obrade glasovira, slušni primjer koji se predlaže je *Bohemian Rhapsody* (Freddie Mercury) (str. 59). U

teorijskom dijelu obrade sintisajzera možemo pročitati kako je to instrument koji se vrlo često koristi u popularnoj i elektroničkoj glazbi. Slušni primjeri koji su predloženi su *Take on me* (Tomas Kolnoky), *Sweet Dreams Are Made Of This* (D. Stewart - A. Lennox, izvođač Eurythmics) i *Program tvog kompjutora* (D. Tolja, izvođač Denis&Denis) (str. 61). U okviru obrade harmonike, prijedlog za slušanje je pjesma *Stare ljubavi* (Đ. Jusić, izvođač Tereza Kesovija). Uputa za slušanje je obratiti pozornost koja glazbena sastavnica je izraženija (melodija ili ritam) te kojem glazbenom žanru pripadaju glazbeni primjeri (str. 64).

Udžbenik za sedmi razred *Allegro 7* (Banov i sur., 2020) sadrži obrade šest popularnih pjesama te poglavlje Popularna glazba. Predložena je obrada pjesme *Vjeruj u ljubav* (Z. Runjić). Zadatak za slušanje koji je naveden ispod notnog teksta je odrediti glazbeno-izražajne sastavnice. Uz navedenu pjesmu predlaže se i aktivnost koja se može napraviti tijekom nastavnog sata ili kao domaća zadaća: sastaviti popis najpoznatijih pjesama Olivera Dragojevića (jer je upravo on izvođač navedene pjesme) (str. 8). Slijedi obrada pjesme *Don't Worry, Be Happy* (B. McFerrin). Ispod notnog teksta nalazi se i teorijski odlomak o reggae stilu. Zadaci za slušanje koji se predlažu odnose se na prepoznavanje ima li pjesma instrumentalnu pratnju, koji je način pjevanja i je li istaknutiji ritam ili melodija. Predložena je i skupna aktivnost sviranja udaraljki. Kao samostalni zadatak predlaže se pretraživanje reggae pjesama i popularnih pjesama koje su obrađene u reggae stilu te njihovo uspoređivanje (str. 9). Zatim slijedi obrada pjesme *Let's Twist Again* (K. Mann - D. Appell). Uz pjesmu se nalazi i teorijski odlomak o twistu (vrsti plesa). Zadaci za slušanje su odrediti glazbeni oblik te prepoznati koja je glazbeno-izražajna sastavnica izraženija: ritam ili melodija. Predlaže se i aktivnost plesa uz date upute (str. 10). Predložena je obrada pjesme *Osmijeh* (D. Mlinarec). Zadaci za slušanje koji se predlažu su prepoznati koje se glazbalo ističe u izvornoj izvedbi pjesme te kakva je melodija koju izvodi glazbalo. Učenici mogu pročitati i teorijski dio koji govori o zanimljivostima vezanim uz nastanak pjesme i izvođačima. Aktivnost koja se predlaže je rad u skupinama te zajedničko istraživanje razvoja popularne glazbe u Hrvatskoj (str. 11). Slijedi obrada pjesme *We Will Rock You* (B. May). Zadaci za slušanje su prepoznati je li izraženiji ritam ili melodija te opisati melodiju pjesme. Teorijski odlomak govori o grupi Queen. Predlaže se izvođenje pjesme uz tjeloglazbu, uz date upute za

izvođenje aktivnosti. Kao samostalan zadatak za domaću zadaću predlaže se dodatno istraživanje Queen-a te gledanje filma o bendu (str. 12). Kod obrade pjesme *Yesterday* (J. Lennon - P. McCartney), zadatak za slušanje koji se predlaže odnosi se na prepoznavanje tempa i ugođaja pjesme. Dva teorijska odlomka donose informacije o baladama i njihovom povijesnom razvoju te o samoj pjesmi. Samostalna aktivnost koja se predlaže je dodatno istraživanje sastava Beatles (str. 15). Udžbenik sadrži poglavlje naslova *Popularna glazba*. Učenici mogu pročitati kako se povijesno razvijala popularna glazba. Priložene fotografije predstavljaju dva lica hrvatske popularne glazbe, Ivu Robića i Terezu Kesoviju. Prijedlozi za slušanje (bez opisa) su: *Dancing Queen* (ABBA), *Show Must Go On* (Queen), *Ta tvoja ruka mala* (Ivo Robić) i *Moja posljednja i prva ljubavi* (Tereza Kesovija) (str. 43 i 44). U okviru obrade vibrafona, za slušanje se predlaže pjesma *Baby You're a Rich Man* (The Beatles) (str. 55).

Udžbenik za osmi razred *Allegro 8* (Banov i sur., 2021) sadrži obrade 13 pjesama popularne glazbe te zasebna poglavlja *Popularna glazba* i *Rock-glazba*. Predložena je obrada pjesme *Thank You for the Music* (B. Andersson - B. Ulvaeus). Zadaci za slušanje su prepoznati glazbeni žanr, koji je glas solistički i koji je tempo. Predlažu se i pitanja socijalnog i emocionalnog karaktera, kako bi učenici mogli o tome izraziti svoje mišljenje. Predlaže se i propitivanje učenika o bendu ABBA, nakon čega se predlaže da učenici samostalno poslušaju različite izvedbe ove pjesme te ih usporede. Predlaže se i samostalna izrada prezentacije na temelju istraživanja djelovanja sastava ABBA te istraživanje povijesti natjecanja Eurosong. Teorijski ulomak govori o bendu ABBA (str. 8 i 9). U udžbeniku se nalazi još 11 obrada popularnih pjesama, uključujući sljedeće stilove: rock, country, pop, šansona, punk i pop-rock. Riječ je o pjesmama *Rock Around the Clock* (M. C. Freedman - J. DeKnight), *Can't Help Falling in Love* (G. D. Weeiss - L. Creatore - A. Peretti), *Ring of Fire* (M. Kilgore - J. Carter), *Blowing in the Wind* (B. Dylan), *As Tears go By* (M. Jagger - K. Richards), *Mramor, kamen i željezo* (D. Deutscher - C. Bruhn - G. Loose - T. Studeni), *Golubovi* (B. Mihaljević - D. Britvić), *Otkako te ne volim* (A. Dedić), *Should I Stay or Should I Go* (J. Strummer - M. Jones), *We are the World* (M. Jackson - L. Richie) i *Uhvati ritam* (H. Hasanefendić - Hus) (str. 20-35). Poglavlje *Popularna glazba* donosi teorijsko objašnjenje pojma popularne glazbe te opis dvije vrste popularne pjesme, šansone i šlagera. Prijedlozi za slušanje

(bez opisa) su: *Kuća pored mora* (A. Dedić), *Moderato cantabile* (A. Dedić), *Marijana* (Vlaho Paljetak), *Tamo na rivi* (Mario Nardelli), *Ne me quitte pas* (Jacques Brel), *Je ne regrette rien* (Edith Piaf), *Divlji konji* (Vladimir Visockij), *La boheme* (Charles Aznavour) i *Stranci u noći* (Ivo Robić). Prikazane su fotografije Ive Robića, Franka Sinatre i Zvonka Špišića (str. 84). Slijedi poglavlje *Rock-glazba*. Učenici dobivaju uvid u osnovna obilježja rock-glazbe te početke hrvatskog rocka. Predlaže se da učenici u glazbenim primjerima koje će slušati prepoznaju glazbene pravce i izvođačke sastave. Prijedlozi za slušanje su: *Satisfaction* (Rolling Stones), *Djevojke u ljetnim haljinama volim* (Haustor), *Thriller* (M. Jackson), *Jesen u meni* (Parni valjak), *Smoke on the Water* (Deep Purple) i *No Woman, No Cry* (Bob Marley) (str. 85).

2.2. PROFIL KLETT

Udžbenici predmetne nastave Glazbene kulture izdavačke kuće Profil Klett nose naslove *Glazbeni krug 4, 5, 6, 7 i 8*. Navedena izdavačka kuća osmislila je i aplikaciju *IZZl*, putem koje učenici imaju dostupne digitalne sadržaje za učenje na daljinu. U udžbeniku za četvrti razred *Glazbeni krug 4* (Janković, Stojaković i Ambruš-Kiš, 2021) pronalazimo obrade četiri skladbe popularne glazbe te nekoliko prijedloga za slušanje koji stilski pripadaju popularnoj glazbi. Predložena je obrada pjesme *Kad bi svi ljudi na svijetu* (Arsen Dedić). Ispod notnog teksta autori udžbenika navode da se pjesma može obogatiti sviranjem pratnje na boomwhackersima. Pitanja vezana uz analizu skladbe odnose se na uočavanje istih i različitih dijelova pjesme. Predlaže se slušanje originalne izvedbe pjesme te usporedba originalne i njihove (školske) izvedbe. Uz slušanje navedene skladbe, predlaže se i slušanje pjesme *Can't Stop the Feeling* (Justin Timberlake), nakon čega slijede predložena pitanja (str. 8 i 9). U sklopu poglavlja *Ritam* učenici obrađuju razne pjesme, uz predložene skladbe za slušanje. Jedna od njih je pjesma *Don't Stop Me Now* (Freddie Mercury). Uz pjesmu su navedeni zadaci za slušanje: odrediti izvođački sastav, tempo, osvijestiti kratke note (osminke) te odrediti vrstu glazbe (str. 33). Predlaže se obrada pjesme *Ob-La-Di, Ob-La-Da* (J. Lennon - P. McCartney). Nakon što učenici usvoje pjesmu, autori udžbenika predlažu da učenici

opišu kretanje melodije te da sviranju ritamsku pratnju uz pjesmu (u udžbeniku su prikazani instrumenti i notne vrijednosti, kao ideja za ritamsku pratnju). Osim same obrade pjesme, predlaže se i slušanje originalne izvedbe uz tjeloglazbu (u udžbeniku je dan ritamski obrazac za izvođenje) (str. 44 i 45). *Glazba i blagdani* jedno je od poglavlja koje sadrži popularnu glazbu (u obliku prijedloga za slušanje). Pjesme popularne glazbe predložene su u potpoglavlju *Valentinovo*. To su pjesme *Something Just Like This* (The Chainsmokers - Coldplay) i *Ti si moja prva ljubav* (Dino Jelušić). Uz obje pjesme predložena su i pitanja za slušanje. Uz pjesmu *Ti si moja prva ljubav* nalazi se i kratki teorijski odlomak o pjesmi i autoru (str. 60 i 61). U potpoglavlju *Rođendan* nalaze se obrade dviju pjesama: *Sretan ti rođendan* (Robert Mareković) i *Sretan rođendan* (Mildred J. Hill). Predlaže se da učenici obogate pjesme sviranjem pratnje na boomwackersima. Osim obrade pjesama (i njihove analize), autori navode i prijedlog da se navedene skladbe poslušaju u originalnoj izvedbi, uz pitanja za osvještavanje glazbenih sastavnica i vrste glazbe (str. 66 i 67). U poglavlju *Glazba i priroda* nalazi se prijedlog za slušanje pjesme *We Are the World* (L. Richie - M. Jackson). Uz pjesmu nisu navedena pitanja za slušanje, već dva citata iz pjesme, koja si učenici mogu pročitati i razmisliti o njima (str. 77).

Udžbenik za peti razred *Glazbeni krug 5* (Ambruš-Kiš, Matoš, Seletković, Stojaković i Šimunović, 2020) sadrži pet obrada popularnih pjesama te značajan broj popularnih pjesama koje su predložene za slušanje. Predložena je obrada pjesme *Stojin na kantunu* (Neno Belan). Autori navode ideju da se pjevanje pjesme obogati tjeloglazbom i sviranjem na udaraljkama. Uz slušanje originalne izvedbe navedene pjesme, predlaže se slušanje pjesme *All You Need is Love* (The Beatles). Zadatak za slušanje je opisati i usporediti ove dvije pjesme (str. 12). Slijedi obrada pjesme *Moja domovina* (Z. Tutić - R. Dujmić). Udžbenik sadrži samo notni tekst za navedenu pjesmu, bez zadataka za slušanje i slično (str. 13). Zatim slijedi obrada pjesme *Srce vatreno* (Marko Lasić). Predlaže se slušanje originalne izvedbe te usporedba s pjesmom *You Are Not Alone* (Robert Kelly). Pročitavši kratki odlomak, učenici mogu saznati koja je povezanost između ove dvije pjesme. Pitanjima navedenim u udžbeniku učenici se potiču da analizu pjesama, ali i na iznošenje vlastitog mišljenja (str. 14 i 15). Predložena je obrada pjesme *Yellow Submarine* (J. Lennon - P. McCartney). Uz obradu pjesme

predlaže se slušanje originalne izvedbe te obrade za simfonijski orkestar i zbor. Učenici trebaju usporediti te dvije izvedbe (uz navedena detaljna pitanja). Zanimljiva aktivnost koja je objašnjena u udžbeniku je osmišljavanje i izvedba vlastitog *flash moba* (str. 21). U poglavlju *Glazbeni motiv i fraza* predlaže se rad na pjesmi *Don't Worry, be Happy* (Bobby McFerrin). Aktivnost koja je predložena u udžbeniku je pjevanje ili fućkanje teme koja se ponavlja, uz izvođenje tjeloglazbe (koja je improvizirana pratnja melodiji). Navedenim pitanjima učenici mogu posvetiti dodatnu pažnju i tekstu pjesme (str. 25). Prijedlozi za slušanje (bez opisa) su: *Can't Stop the Feeling* (Justin Timberlake), *Umbrella* (C. Stewart - K. Harrell - Jay Z), *I Want You Back* (The Jackson's 5), *Ebony and Ivory* (P. McCartney), *Happy* (Pharrell Williams), *Naranča* (Putokazi), *Foggy Mountain Breakdown* (Earl Scruggs), *Let It Be* (J. Lennon - P. McCartney), *Može li mi oprostiti moje grijehе?* (John Dowland), *Trnovito srce* (Fher Olvera), *Bohemian Rhapsody* (Freddie Mercury)- obrada, *Sinner Man* (Nina Simone), *Man of Sorrows* (Bruce Dickinson), *Good Vibrations* (The Beach Boys), *Non je ne regrette rien* (Edith Piaf), *Hold My Hand* (Jess Glynne), *Daleko* (Detour), *Tamo gdje je sve po mom* (Jinx), *Je veux* (ZAZ), *Uptown Funk* (Mark Ronson - Bruno Mars), *Don't Lose Your Steam* (Gregory Porter), *Dance Me to the End of Love* (Leonard Cohen), *Diamonds* (Sia - Rihanna)- obrada za dječji zbor (str. 17, 27, 29, 54, 59, 61, 63, 64, 72, 75, 76, 77, 78, 79, 80).

U udžbeniku za šesti razred *Glazbeni krug 6* (Ambruš-Kiš i sur., 2019) nalaze se obrade 5 popularnih pjesama te nekoliko glazbenih primjera popularne glazbe predloženih za slušanje. Predložena je obrada pjesme *Prijateljstvo* (Arsen Dedić). Osim rada na samoj pjesmi, autori predlažu razgovor o tekstu i poruci pjesme. Zadaci za slušanje odnose se na glazbeni oblik te ritam, a osmišljene su i dodatne aktivnosti (aktivnost tjeloglazbe, aktivnost koja povezuje pjevanje, slušanje i kretanje). Autori predlažu slušanje pjesme u originalnoj izvedbi, uz zadatke za slušanje koji se odnose na prepoznavanje glazbala te obraćanje pozornosti na tekst. Učenici mogu pročitati kratku biografiju o Arsenu Dediću te dodatno istražiti razliku između pojmovna skladatelj, pjevač i kantautor (str. 8 i 9). Slijedi obrada pjesme *With a Little Help from My Friends* (John Lennon - Paul McCartney). Pitanja koja su osmišljena uz obradu navedene pjesme navode učenike da obrate pozornost na kretanje melodije i ritam. Osmišljene su

i dvije aktivnosti, sviranje na boomwhackersima te tjeloglazba (oboje je detaljno opisano). Učenici mogu pročitati kratki ulomak koji govori o bubnjaru benda The Beatles, Ringo Starru (str. 10 i 11). Predložena je obrada pjesme *Vjeruj u ljubav* (Zdenko Runjić). Pitanja vezana uz pjesmu odnose se na strukturu pjesme, melodiju, vrste pjevačkih glasova te ritam. Predlaže se slušanje originalne izvedbe koju izvodi Oliver Dragojević. Zadaci za slušanje se odnose na način pjevanja, prateće glasove te glazbala. Na kraju obrade pjesme nalazi se kratka biografija Olivera Dragojevića (str. 14 i 15). Slijedi obrada pjesme *Jedan dan* (Đelo Jusić). Pitanja vezana uz pjesmu odnose se na strukturu djela te sve ostale glazbene sastavnice. Predlaže se slušanje navedene pjesme u izvedbi Dubrovačkih trubadura, ali i izvedba Dine Purića i Dine Petrića (uz osmišljene zadatke za slušanje). Autori predlažu razgovor na temu Eurosonga, te navode pitanja koja se mogu postaviti učenicima. Učenici mogu u udžbeniku pročitati kratku biografiju Đele Jusića (str. 16 i 17). Predložena je obrada pjesme *Rock Around the Clock* (Max C. Freedman - Jimmy de Knight). Učenici mogu pročitati ulomak o *rock and roll* glazbi. Osmišljene su ritamske aktivnosti (sviranje na boomwhackersima i udaraljicama). Predlaže se slušanje originalne izvedbe navedene pjesme te slušanje pjesme *It's only rock'n'roll* (The Rolling Stones). Predloženi su raznoliki zadaci za slušanje (usporedba pjesama te obraćanje pažnje na sve glazbene sastavnice) (str. 20, 21 i 22). Prijedlozi za slušanje glazbe (bez opisa) su sljedeći: *Selma* (Bijelo Dugme), *Svako vreme ima svoju boju* (Đorđe Balašević), *Cesarica* (Zlatan Stipišić Gibonni, izvođač Oliver Dragojević), *Black or White* (Michael Jackson, izvođač Peter Bence), *Roboti* (Kraftwerk), *All is Full of Love* (Bjork), *Jungleland* (Bruce Springsteen), *Bad Romance* (Stefani Germanotta, izvođač Canadian Brass), *Samo jednom se ljubi* (Mario Kinel, izvođači Marko Tolja i puhački orkestar Hrvatske vojske), *Every Breath You Take* (Gordon Matthew Thomas Sumner, izvođač The Police) (str. 49, 53, 68, 70, 82, 92 i 101).

Udžbenik za sedmi razred *Glazbeni krug 7* (Ambruš-Kiš, Janković, Matoš, Seletković i Šimunović, 2020) sadrži sedam obrada popularnih pjesama te prijedloge za slušanje koji stilski pripadaju popularnoj glazbi. Pjesme čija je obrada predložena u udžbeniku (uz dodatne sadržaje: pitanja, zadatke za slušanje i dodatne aktivnosti) su: *Here Comes the Sun* (George Harrison), *Uhvati ritam* (Husein Hasanefendić), *Lean On*

Me (Bill Withers), *We Are the Champions* (Freddie Mercury), *Imagine* (John Lennon), *Sing a Song for the Piece* (nepoznati autor) i *Osmijeh* (Drago Mlinarec) (str. 22, 23, 24, 25, 26, 27, 30, 31, 32, 59, 60, 61 i 62). Prijedlozi za slušanje (bez opisa) su: *Ruke* (Darko Rundek), *Cimet i med* (Mia Dimšić), *Rockin' Around the Christmas Tree* (Johnny Marks, izvođači Miley Cyrus i Brenda Lee), *Bicikl* (Zvonko Špišić - Drago Britvić), *Non, je ne regrette rien* (Charles Dumont, izvođač Edith Piaf), *Jailhouse Rock* (Elvis Presley) i *Come Together* (The Beatles) (str. 9, 54, 57, 63, 86 i 87).

U udžbeniku za osmi razred *Glazbeni krug 8* (Ambruš-Kiš, Seletković i Šimunović, 2021) možemo pronaći šest predloženih obrada pjesama popularne glazbe te razne prijedloge za slušanje koji pripadaju popularnoj glazbi. U sklopu obrade glazbeno-stilskih razdoblja, u poglavlju *20. i 21. stoljeće* nalazi se potpoglavlje *Popularna glazba* (str. 128, 129, 130 i 131). Obrade pjesama koje se nalaze u udžbeniku (uz dodatne sadržaje: pitanja, zadatke za slušanje i dodatne aktivnosti) su: *We Are the World* (Michael Jackson - Lionel Richie), *Can't Buy Me Love* (John Lennon - Paul McCartney), *Galeb i ja* (Zdenko Runjić, tekst Tomislav Zuppa), *Mojoj lijepoj zemlji Hrvatskoj* (Marijan Ban), *Love me Tender* (George R. Poulton) i *Stand by Me* (Ben E. King - Jerry Leiber - Mike Stoller) (str. 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 i 129). Glazbeni primjeri popularne glazbe koji se nalaze u udžbeniku su: *One Love, One Heart* (Bob Marley), *Billie Jean* (Michael Jackson), *Lose Yourself* (Eminem), *How can I love the heartbreak, you're the one I love* (Lee Chan Hyuk), *Memories* (Maroon 5), *Time Is On My Side* (Norman Meade), *Hound Dog* (Jerry Leiber - Mike Stoller), *Sweet Child O' Mine* (Guns N' Roses), *Smoke on the Water* (Deep Purple), *Oxygen II* (Jean-Michel Jarre), *Mojoj majci* (Jasenko Houra), *Ispod moga pramca* (Zlatan Stipišić), *These Are the Days* (Jamie Cullum), *All By Myself* (Eric Carmen) i *Baby I'm Yours* (Van McCoy) (str. 11, 34, 128, 129, 130, 131, 140, 142 i 148).

2.3. ALFA

Udžbenici za predmetnu nastavu Glazbene kulture izdavačke kuće Alfa nose naslove *Svijet glazbe 4, 5, 6, 7 i 8*. Udžbenik za četvrti razred *Svijet glazbe 4* (Gašpardi,

Lazarić, Raguž i Štefanac, 2020) ne sadrži niti jednu obradu popularne pjesme, niti prijedlog za slušanje pjesme koja pripada popularnoj vrsti. Jedino što su autori uvrstili je prijedlog za slušanje tradicionalne pjesme u izvedbi pop-rock benda ili popularnog izvođača. Kod obrade pjesme *Klinček stoji pod oblokom* (tradicionalna međimurska pjesma) prijedlog za slušanje je izvedba navedene pjesme od strane benda Azra (str. 10).

U udžbeniku za peti razred *Svijet glazbe 5* (Gašpari, Lazarić, Ostojić, Raguž i Štefanac, 2020) ne pronalazimo obrade popularnih pjesama, ali nekolicina prijedloga za slušanje glazbe stilski pripada popularnoj glazbi. Prijedlozi za slušanje (bez opisa) su: *Unchain My Heart* (Bobby Sharp - Teddy Powell), *I Will Always Love You* (Dolly Parton), *Halo* (Beyonce), *You're the Voice* (John Harnham), *Moj lipi anđele* (Hari Rončević), *In My Secret Life* (Leonard Cohen), *Desert Rose* (Sting), *Come Away With Me* (Norah Jones), *White Wedding* (Billy Idol), *The Earth Song* (Michael Jackson), *Come Again* (John Dowland, izvođači su Sting i Edin Karamazov) (str. 40, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 55, 56, 57). Uz glazbeni primjer *Oluja* (Andy Hill - Vanessa Mae) nalazi se i odlomak koji govori o izvođačima te kako se „klasični“ instrumenti, poput gudaćih glazbala, mogu koristiti i u popularnoj glazbi (str. 53).

Udžbenik za šesti razred *Svijet glazbe 6* (Jambrošić, Ostojić i Raguž, 2020) sadrži dvije obrade popularnih pjesama te nekoliko prijedloga za slušanje koji uključuju popularnu glazbu. Predložena je obrada pjesme *Tempera* (Zlatan Stipišić). Osim pjevanja pjesme, predlaže se i slušanje originalne izvedbe te usporedba te dvije izvedbe (originalne i „školske“). Pitanja za dublje razumijevanje pjesme odnose se na ritam i karakter pjesme. Učenici mogu pročitati odlomak koji govori o karakterističnom ritmu salse koji se pojavljuje u ovoj pjesmi (str. 44). Slijedi obrada pjesme *L-o-v-e* (Bert Keamfert - Mitt Galber). Također se predlaže slušanje originalne izvedbe (uz obraćanje pažnje na interpretaciju pjevača) te usporedba s razrednom izvedbom. Ispod notnog teksta i zadataka za slušanje glazbe nalazi se teorijski odlomak o popularnoj glazbi. Navode se glavne karakteristike, a nabrojana su samo tri podstila popularne glazbe (uz oznaku: i dr.) (str. 45). Prijedlozi za slušanje (bez opisa) su: *Mull of Kintyre* (Paul

McCartney), *Bad* (Michael Jackson, obrada Petar Bence), *How Deep is Your Love* (Calvin Hariss – Disciples) (str. 48, 61 i 79).

U udžbeniku za sedmi razred *Svijet glazbe 7* (Blečić, Đonlić, Jambrošić i Ostojić, 2020) pronalazimo samo jednu obradu pjesme popularne glazbe, ali udžbenik zato sadrži velik broj prijedloga za slušanje glazbe koji pripadaju popularnoj glazbi. Ti su prijedlozi (bez opisa) sljedeći: *We Are The World* (Michael Jackson), *Mojoj lijepoj zemlji Hrvatskoj* (Marijan Ban), *All You Need Is Love* (The Beatles), *Milord* (Georges Moustaki), *Bohemian Rhapsody* (Freddie Mercury), *Pred tvojim vratima* (Jure Stanić May) (str. 7, 12, 25, 33 i 87). Predložena je obrada pjesme *Žar ljubavi* (J. P. Claris de Florian - Jean-Paul-E. Martini). Učenici uče pjevati samo početni ulomak pjesme. U udžbeniku se nalazi i kratki ulomak koji govori o autoru i samoj pjesmi. Autori udžbenika predlažu i slušanje iste pjesme u originalnoj izvedbi. Zadaci za slušanje odnose se na glazbeni oblik (str. 32). U udžbeniku se nalaze i kratke biografije popularnih glazbenika, Teodora Toše Proeskog (str. 27) te Edith Piaf (str. 33). Udžbenik sadrži i dvije popularne obrade tradicijskih pjesama: *Tiček* (obrada Darko Rundek) i *Koleda* (obrada Livio Morosin) (str. 40 i 43).

Udžbenik za osmi razred *Svijet glazbe 8* (Gašpari i sur., 2020) sadrži tri obrade popularnih pjesama, poglavlje naslova *Popularna glazba* te nekoliko prijedloga za slušanje koji pripadaju popularnoj glazbi. Predložena je obrada pjesme *Yesterday* (John Lennon - Paul McCartney). Ispod notnog teksta nalazi se teorijski odlomak koji govori o zanimljivostima vezanim uz pjesmu (str. 4). Uz obradu pjesme *Blowin' in the Wind* (Bob Dylan) autori udžbenika predlažu i slušanje originalne izvedbe (bez zadataka za slušanje). Učenici mogu pročitati kratki ulomak o izvođaču (str. 30 i 31). Slijedi obrada pjesme *Vjeruj u ljubav* (Zdenko Runjić). Osim notnog teksta, u udžbeniku se nalazi i kratki odlomak koji govori o pjesmi i pjevaču Oliveru Dragojeviću (koji je izvođač navedene pjesme) (str. 32 i 33). Prijedlozi za slušanje glazbe (bez opisa) su sljedeći: *On the Run* (Pink Floyd) - ulomak, *The Robots* (Kraftwerk) i *Children* (Robert Miles) (str. 67 i 68). U sklopu potpoglavlja *Glazba 20. stoljeća* pronalazimo fotografije pjevačice Josipe Lisac te benda The Beatles (str. 88). Poglavlje *Popularna glazba* sadrži teorijsko objašnjenje termina popularna glazba te fotografije bendova: U2, The Rolling Stones,

Soulfingers i Teška industrija. Samostalni zadatak za učenike (kod kuće), osmišljen od strane autora udžbenika, je napraviti istraživanje o svojim omiljenim izvođačima popularne glazbe te predstaviti svoj rad ostalim učenicima u razredu (str. 90 i 91).

2.4. ZAKLJUČAK

Udžbenici svih triju izdavačkih kuća se u većoj ili manjoj mjeri kroz poglavlja dotiču popularne glazbe. *Školska knjiga* u najvećoj mjeri sadrži poglavlja ili teorijske odlomke posvećene popularnoj glazbi - pronalazimo ih u čak tri udžbenika (za četvrti, sedmi i osmi razred), dok izdavačka kuća *Profil Klett* sadrži najviše obrada pjesama popularne glazbe. Kada je riječ o hrvatskoj popularnoj glazbi, ne pronalazimo u dovoljnoj mjeri novije izvođače, već prednjače pjesme u izvedbama Tereze Kesovije, Olivera Dragojevića, Arsena Dedića, Ive Robića, Zvonka Špišića i drugih. „Klasike hrvatske zabavne glazbe“ učenici trebaju poznavati, no hoće li ti primjeri privući osnovnoškolce i animirati ih? Zastarjele primjere moguće je nadomjestiti recentnijim ostvarenjima hrvatske popularne glazbe. Na hrvatskoj glazbenoj sceni ima kvalitetnih i zanimljivih (mladih a već afirmiranih) glazbenika čiji bi primjeri neupitno mogli privući djecu i mlade. Udžbenici bi tada služili i kao potpora za razvoj mladih glazbenika, a učenici bi imali priliku dodatno proširiti svoj glazbeni ukus te odlaziti na koncerte glazbenika o kojima su čitali u udžbeniku. Generalno gledajući, popularna glazba nalazi svoje skromno mjesto u udžbenicima, no o zanimljivosti odabranih primjera bi se moglo raspravljati.

3. UDŽBENICI ZA DVOGODIŠNJI I ČETVEROGODIŠNJI PROGRAM SREDNJIH ŠKOLA

3.1. ALFA

Izdavačka kuća Alfa objavila je samo jedan udžbenik iz glazbene umjetnosti za 4. razred gimnazije, koji nosi naslov *Glazba 4* (Juretić, Vrekalić, Đonlić i Jambrošić, 2021). Udžbenik sadrži poglavlje *Popularna glazba* (str. 80-130) te u sklopu poglavlja *Glazbena industrija* (potpoglavljje *Festivalizacija glazbe*) donosi presjek najpoznatijih festivala popularne glazbe. Poglavlje *Popularna glazba* obuhvaća uvodni dio posvećen općenito popularnoj glazbi, dok je svako slijedeće potpoglavljje posvećeno jednom žanru popularne glazbe. Potpoglavljja nose naslove *Jazz*, *Rock*, *Heavy metal*, *Hip-hop* i *Pop*. U svakom od navedenih potpoglavljja možemo pročitati najvažnije karakteristike određenog žanra, povijesne okolnosti nastanka, glavne predstavnike te opise podžanrova određenog stila glazbe. Uz tekstualne odlomke nalaze se i prijedlozi za slušanje te osmišljene aktivnosti za učenike. Osmišljene aktivnosti uključuju rad u parovima (učenici trebaju usporediti izvore predstavljene u udžbeniku te navesti koju namjenu glazbe označavaju), uspoređivanje ulomaka dvaju glazbenih djela te osmišljene izazove³ (detaljno opisane aktivnosti koje sadrže nekoliko zadataka). U uvodnom dijelu poglavlja *Popularna glazba* prijedlozi za slušanje su sljedeći: *Suspicious Minds* (Elvis Presley), *Shine On, You Crazy Diamond* (Pink Floyd), *Holiday* (Madonna), *Smells Like Teen Spirit* (Nirvana), *I Want to Hold Your Hand* (The Beatles) (str. 82 i 84). S ciljem objašnjenja okolnosti nastanka jazz glazbe, dio poglavlja odnosi se na blues. Prijedlozi za slušanje su: *Cross Road Blues* (Robert Johnson) i *Empty Bed Blues* (Bessie Smith) (str. 92). Predlaže se aktivnost pjevanja prethodno navedene pjesme (str. 93). U potpoglavljju *Rock* prijedlozi za slušanje su sljedeći: *We Will Rock You* (Queen), *Hit the Road Jack* (Ray Charles), *Is You Is or Is You Ain't My Baby* (Louis

³ Izazov u poglavljju *Hip-hop*: Poslušaj instrumental i pritom obrati pozornost na ritam i puls (*Je li jasan? Je li izražen?*) te na iste odnosno različite dijelove (*Nižu li se stalno različiti dijelovi? Ponavljaju li se neki dijelovi? Koliko ima različitih dijelova?*). Instrumental: *Savior Search* (DJ Freedom). Osmisli tekst koji ćeš iznijeti repanjem uz instrumentalnu matricu. Pritom ti mogu pomoći sljedeće smjernice. 1. Izgovaraj neutralne slogove u odgovarajućem ritmu. 2. Smisli tekst za repanje koji odgovara ovom instrumentalu, i dobro ga nauči. 3. Pazi na dikciju. 4. Misli korak unaprijed. 5. Opusti se i zabavi!

Jordan), *Jailhouse Rock* (Elvis Presley), *Key to Love* (Blues Breakers - Eric Clapton), *Astronomy Domine* (Pink Floyd), *Don't Be Shy* (Cat Stevens), *Superstar* (The Carpenters), *Smoke on the Water* (Deep Purple), *All Apologies* (Nirvana) (str. 100, 101, 102, 103 i 104). Potpoglavlje *Heavy metal* sadrži sljedeće prijedloge za slušanje: *Iron Man* (Black Sabbath), *Pisces* (Jinjer), *Hell Awaits* (Slayer) (str. 106, 107 i 108). U potpoglavlju *Hip-hop* pronalazimo sljedeće prijedloge za slušanje: *Rapper's Delight* (The Sugarhill Gang), *Peter Piper* (Run DMC), *Take Me on the Mardi Gras* (Bob James), *Planet Rock* (Afrika Bambaataa and Soulsonic Force) - originalna izvedba i remix, *Message* (Grandmaster Flash - The Furious Five), *Good Times* (Chic), *Another One Bites the Dust* (Queen) i *Savior Search* (DJ Freedom) (str. 109, 110, 112, 113 i 115). Potpoglavlje *Pop* sadrži sljedeće prijedloge za slušanje: *Believe* (Cher), *Waterloo* (ABBA), *Sailing* (Rod Stewart), *Wake Me Up Before You Go-Go* (Wham!), *Wannabe* (Spice Girls), ... *Baby One More Time* (Britney Spears), *Bad Romance* (Lady Gaga), *Can't Stop the Feeling* (Justin Timberlake), *Non, Je Ne Regrette Rien* (Edith Piaf) i *Billie Jean* (Michael Jackson) (str. 116, 118, 120 i 121). U potpoglavlju *Festivalizacija glazbe* opisani su najpoznatiji festivali popularne glazbe: *Woodstock*, *Ultra Music Festival*, *Tomorrowland* i *Glastonbury Festival* (str. 192, 193, 197 i 198).

3.2. ŠKOLSKA KNJIGA

Udžbenici izdavačke kuće Školska knjiga sadržajno su koncipirani po dijakronijskom načelu te nose naslove *Glazbena umjetnost 1, 2, 3 i 4*. Osim udžbenika, učenicima su dostupni i popratni digitalni sadržaji, na platformi *E-sfera*. U udžbeniku za prvi razred, naziva *Glazbena umjetnost 1* (Medenica, 2020), pronalazimo samo nekoliko prijedloga za slušanje koji stilski pripadaju popularnoj glazbi. U poglavlju *Sastavnice glazbenog djela*, kako bi se prikazala razlika između duhovne i svjetovne glazbe, za prikaz svjetovne glazbe odabrana je pjesma *Jesen u meni* (Husein Hasanefendić), čiji se notni zapis (dio) nalazi u udžbeniku (str.15). U potpoglavlju *Ritam* jedan od glazbenih prijedloga za slušanje je pjesma *Rock and Roll* (Led Zeppelin) (str. 23). U potpoglavlju *Osnovni glazbeni oblici*, za primjer trodijelne pjesme odabrana je pjesma *El Condor Pasa* (Paul Simon - Jorge Milchberg), čiji se notni zapis nalazi u udžbeniku (str. 39).

Prijedlog za slušanje u potpoglavlju *Elektronička glazbala* je *Oxygene 4* (Jean Michel Jarre) (str. 48).

U udžbeniku za drugi razred, naslova *Glazbena umjetnost 2* (Medenica, 2021), nalazi se samo jedan prijedlog za slušanje glazbe koji pripada sferi popularne glazbe. To je jednim dijelom razumljivo jer udžbenik (zbog dijakronijskog načela) obrađuje samo dva stilska razdoblja, barok i klasicizam. U poglavlju *Instrumentalne glazbene vrste* (potpoglavlje *Concerto grosso*) predlaže se slušanje djela *Beatles Concerto grosso broj 1 (na način G. F. Handela)* (Peter Breiner) (str. 52).

Udžbenik za treći razred, naziva *Glazbena umjetnost 3* (Medenica i Palić-Jelavić, 2022), ne sadrži niti jedan primjer popularne glazbe. Sva su poglavlja u udžbeniku posvećena jednom stilskom razdoblju, romantizmu.

Udžbenik za četvrti razred, naziva *Glazbena umjetnost 4* (Palić-Jelavić i Medenica, 2021), sadrži popularnu glazbu jedino u sklopu poglavlja koje nosi naslove *Rock i pop glazba* (str. 189 - 200) te *Šansona* (str. 200 i 201). U poglavlju *Rock i pop glazba*, osim povijesnog presjeka popularne glazbe, nalaze se i sljedeći prijedlozi za slušanje: *Johnny B. Goode* (Chuck Berry), *Rock Around The Clock* (Bill Haley and the Comets), *Heartbreak Hotel* (Elvis Presley), *Love Me Do* (The Beatles), *Satisfaction* (The Rolling Stones), *Knockin' On Heavens Door* (Bob Dylan), *Summertime* (Janis Joplin), *Hey Joe* (Jimi Hendrix), *Light My Fire* (The Doors), *Osmijeh* (Grupa 220), *Smoke On The Water* (Deep Purple), *Whole Lotta Love* (Led Zeppelin), *Wish You Were Here* (Pink Floyd), *No Woman, No Cry* (Bob Marley), *Jesen u meni* (Parni valjak) i *Nothing Else Matters* (Metallica). Uz navedene prijedloge za slušanje autori nisu osmislili pitanja, zadatke ili dodatne aktivnosti. Jedini "dodatak" su dodatne informacije (za one koji žele saznati nešto više) koje su označene drugačijom (ružičastom) bojom od ostatka teksta. U poglavlju o šansoni, teorijski odlomak donosi obilježja šansone, povijesni presjek te najvažnije autore i izvođače šansone. Kao glazbeni prijedlog za slušanje navodi se pjesma *Moderato Cantabile* (Arsen Dedić) (str. 200).

3.3. PROFIL KLETT

Izdavačka kuća Profil Klett jedina je koja je objavila udžbenike za dvogodišnji program Glazbene umjetnosti, koji nose naslove *Glazbeni kontakti 1* i *2*. Profil Klett je objavio udžbenike i za gimnazijski program. Udžbenici nose naslove *Glazbeni susreti 1*, *2*, *3* i *4*. Navedena izdavačka kuća osmislila je i aplikaciju *IZZl*, putem koje učenici imaju dostupne digitalne sadržaje za učenje na daljinu.

3.3.1. DVOGODIŠNJI PROGRAM

Udžbenik *Glazbeni kontakti 1* (Ambruš-Kiš, Lovričević i Šćedrov, 2019) sadrži dvije obrade popularne pjesme, teorijski odlomak o popularnoj glazbi (str. 12) te značajan broj glazbenih primjera koji se predlažu za slušanje, a stilski pripadaju popularnoj glazbi. Predlaže se obrada pjesme *Hallelujah* (Leonard Cohen). Osim aktivnosti pjevanja, autori udžbenika su naveli i aktivnost slušanja glazbe. Predlaže se slušanje originalne izvedbe, slušanje skladbe *Hallelujah* skladatelja G. F. Handela te slušanje Cohenove pjesme u izvedbi Rufusa Weinwrighta i zbora od 1500 pjevača. U udžbeniku se nalaze i pitanja uz aktivnost slušanja, koja su bazirana na usporedbi ovih triju izvedbi te obraćanju pozornosti na tekst pjesme. Predlaže se i aktivnost sviranja (ukoliko netko od učenika zna svirati gitaru) (str. 9). Pjesma *Cesarica* (Zlatan Stipišić) također je namijenjena aktivnosti pjevanja (uz osmišljene dodatne aktivnosti). Predlaže se i slušanje originalne izvedbe Olivera Dragojevića. Pitanja koja se nalaze u udžbeniku odnose se na melodiju (ne samo navedene pjesme, već općenito u glazbi) (str. 38). Prijedlozi za slušanje su sljedeći: *Mr. Tamburine Man* (Bob Dylan), *Happy* (Pharell Williams), *Paradise City* (Guns N Roses), *Viva la Vida* (Coldplay), *Get Up* (Tehnotronic), *Smooth Operator* (Sade), *Lucky* (Jason Mraz), *Adagio for Strings* (DJ Tiesto), *We Will Rock You* (Bryan May, izvođač Queen), *Space Oddity* (David Bowie), *Hey Jude* (John Lennon - Paul McCartney), *Locked Away* (Rock City - Adam Levine), *Morning Has Broken* (Cat Stevens), *Fragile* (Sting), *La Foule* (Angel Cabral, izvođač Edith Piaf), *O jednoj mladosti* (Karlo Metikoš, izvođači Josipa Lisac i Indexi), *I've Seen That Face*

Before (Libertango) (Grace Jones), *Barcelona* (Freddie Mercury - M. Moran), *All About That Bass* (Meghan Trainor), *Blackbird* (The Beatles, izvođači The King's Singers), *When the Roll is Called up Yonder* (Johnny Cash, izvođači Masters of Harmony), *Always With Me, Always With You* (Joe Satriani), *Earth song* (Michael Jackson) i *Gurdy's Green* (Patty Gurdy) (str. 10, 11, 13, 16, 17, 28, 37, 41, 50, 53, 61, 62, 63, 64, 80 i 116).

Udžbenik *Glazbeni kontakti 2* (Lovričević, Ščedrov i Ambruš-Kiš, 2020) sadrži poglavlje *Rock i ostali popularni stilovi i žanrovi*, u kojemu se nalaze prijedlozi za slušanje popularne glazbe, teorijski odlomci o razvoju rock glazbe, izvođačkim sastavima, podstilovima koji su se razvili iz *rock and rolla* te zanimljivosti o *Woodstock Music and Art Festival-u* i *Music Aid-u* (str. 196, 197, 198 i 199). Udžbenik sadrži i dvije obrade popularnih pjesama. Predlaže se obrada pjesme *Samo moru virujen* (Zdenko Runjić). Autori predlažu i slušanje originalne izvedbe (str. 63). Slijedi obrada pjesme *Thank You For The Music* (Benny Andersson - Bjorn Ulvaeus). Kao i kod prethodne pjesme, predlaže se slušanje originalne izvedbe (ABBA) (str. 65). U udžbeniku možemo pronaći još nekoliko prijedloga za slušanje popularne glazbe, a to su: *Kuća pored mora* (Arsen Dedić), *La Vie en Rose* (Louis Guglielmi), *Balada iz predgrađa* (Hrvoje Hegedušić) i *A Million Years Ago* (Adele, obrada David Deyl) (str. 62 i 90). Uz navedene prijedloge za slušanje autori su osmislili i zanimljiva pitanja.⁴

3.3.2. ČETVEROGODIŠNJI PROGRAM

Udžbenik *Glazbeni susreti 1* (Ambruš-Kiš i sur., 2019) sastavljen je iz sadržaja koje smo susreli u prethodnom udžbeniku (za dvogodišnji program, *Glazbeni kontakti 1*). Sadrži dvije obrade pjesme, teorijski ulomak o popularnoj glazbi (str. 12) te značajan broj prijedloga za slušanje koji pripadaju popularnoj glazbi. Predlaže se obrada pjesme *Hallelujah* (Leonard Cohen) (str. 8 i 9). Slijedeća pjesma koja se može obraditi je *Cesarica* (Zlatan Stipišić) (str. 37). Prijedlozi za slušanje su jednaki kao u udžbeniku

⁴ Primjeri pitanja: *Koje teme objedinjuju sve navedene pjesme? Jesu li razlike izrazitije s obzirom na tekst ili na glazbeno-izražajne sastavnice?*

Glazbeni kontakti 1 (u *Glazbenim susretima 1* nalaze se na sljedećim stranicama: 10, 13, 16, 18, 28, 36, 40, 49, 51, 58, 59, 60, 61, 62, 78 i 114).

U udžbeniku *Glazbeni susreti 2* (Lovričević i sur., 2020) ne pronalazimo niti jedan glazbeni primjer popularne glazbe.

U udžbeniku *Glazbeni susreti 3* (Ščedrov i sur., 2020) nalazi se samo jedan prijedlog za slušanje koji pripada popularnoj glazbi. Riječ je o pjesmi *A Million Years Ago* (Adele, obrada David Deyl) koja se nalazi u poglavlju za ponavljanje naučenog gradiva glazbene minijature (str. 45).

Udžbenik *Glazbeni susreti 4* (Ščedrov i sur., 2021) sadrži obrade četiri popularne pjesme, poglavlje *Rock glazba* (str. 196 - 212) te nekoliko prijedloga za slušanje koji stilski pripadaju popularnoj glazbi. U uvodnom dijelu poglavlja *Pluralizam glazbe 20. stoljeća* nalaze se sljedeći prijedlozi za slušanje: *Master of Puppets* (Metallica), *Satisfaction* (The Rolling Stones). Uz navedene primjere nalaze se pitanja i zadaci kojima učenici mogu izraziti i svoje stavove⁵ (str. 8). Predložena je obrada pjesme *Galeb i ja* (Zdenko Runjić). Osim aktivnosti pjevanja, predlaže se i slušanje originalne izvedbe navedene pjesme (str. 9). Slijedi obrada pjesme *Thank You For the Music* (Benny Andersson - Bjorn Ulvaeus). Također se predlaže slušanje originalne izvedbe (str. 10). Obrada pjesme *We Are the World* (Michael Jackson - Lionel Richie) uključuje pjevanje i slušanje originalne izvedbe (str. 12 i 13). S ciljem ponavljanja gradiva, predlaže se slušanje primjera *Summertime* (Janis Joplin) te su osmišljena dva pitanja uz navedenu pjesmu (tko je skladao pjesmu te kojoj vrsti glazbe pripada njezina obrada) (str. 142). U poglavlju *Rock glazba* predlaže se obrada pjesme *Rock Around the Clock* (Max C. Freedman - James E. Myers) (str. 203). U sklopu poglavlja o jazz glazbi, jedan je dio posvećen bluesu. Osim navođenja obilježja blues glazbe te isticanje Billie Holiday kao „najveće“ pjevačice bluesa, predloženi su i sljedeći glazbeni primjeri za slušanje: *Stormy Weather* (Harold Arlen - Ted Koehler, izvođač Billie Holiday) i *Tenderly* (Walter Gross - Jack Lawrence, izvođač Sarah Vaughan) (str. 184). Učenici se u poglavlju *Rock glazba* uvode ne s teorijskim dijelom, već sa slušanjem glazbe. U

⁵ Primjeri pitanja i zadataka: *Odaberi skladbu koja ti se najviše sviđa i obrazloži svoj izbor te ga usporedi s prijateljima. Koja skladba po tvom mišljenju najbolje ocrtava 20. stoljeće?*

udžbeniku pronalazimo velik broj prijedloga za slušanje, uz osmišljena pitanja prije ili nakon slušanja (str. 196). Istaknut je i glazbenik Bob Dylan, čiju kratku biografiju možemo pročitati te se predlaže slušanje Dylanove pjesme *Blowin' in the Wind* (str. 197). Slijedi opis Woodstock Festivala i Music Aida-a te se na dnu stanice nalazi definicija rock glazbe (str. 198 i 199). Potpoglavlja koja slijede odnose se na značajke rock glazbe: izvođačke sastave, metar, ritam, oblik, harmoniju i melodiju (uz razne prijedloge za slušanje) (str. 200, 201 i 202). Ostatak poglavlja posvećen je stilovima rock glazbe te njihovim glavnim predstavnicima (uz glazbene primjere za slušanje) (str. 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209 i 210). Na kraju poglavlja nalazi se popis (u obliku umne mape) velikog broja podstilova rock glazbe (str. 211).

3.4. ZAKLJUČAK

Svi udžbenici Glazbene umjetnosti građeni su po dijakronijskom modelu, stoga tek u udžbenicima za četvrti razred srednje škole pronalazimo primjere popularne glazbe (u nižim razredima ili ih nema ili je popularna glazba vrlo skromno zastupljena). Najdetaljniji pristup popularnoj glazbi nudi udžbenik izdavačke kuće Alfa (udžbenik za četvrti razred - poglavlje o popularnoj glazbi ima ukupno pedeset stranica te obuhvaća najveći broj stilova popularne glazbe, u usporedbi s udžbenicima drugih dvaju izdavačkih kuća). Kod obrade povijesnih razdoblja, autori predlažu glazbene primjere samo iz tog razdoblja koje se obrađuje, dok je povezivanje s popularnom glazbom pristup koji autori koriste u jako malom postotku. Autori udžbenika gotovo uvijek biraju izvođače koji su iznimno proslavljeni i poznati većini učenika (primjerice *Adele*, *The Beatles*, *Metallica*, *Prljavo kazalište*), dok manje poznate glazbenike učenici nemaju priliku upoznati listajući udžbenik.

4. VISOKO ŠKOLSTVO

Na studiju Glazbene pedagogije na Muzičkoj akademiji u Zagrebu ne postoji kolegij u potpunosti posvećen popularnoj glazbi. U sklopu kolegija *Glazbena literatura u odgojno-obrazovnom procesu 2* predaje se pedagogija tradicijske i popularne glazbe. Na prvoj godini kolegija studenti se bave repertoarom zapadnoeuropske klasične glazbe, a na drugoj tradicijske i popularne glazbe. Popis skladbi nije propisan, a jedan dio repertoara koji se obrađuje biraju i sami studenti.⁶ Pročelnica odsjeka Glazbene pedagogije ove je godine sa studentima radila na udžbeniku za popularnu glazbu naslova *Putevima glazbe*. Udžbenik još nije dovršen. Studenti bi ga naredne akademske godine (2022./23.) trebali dovršiti, a dodatno će izrađivati i materijale koji će se moći koristiti uz udžbenik (kvizovi, flash-kartice, infografike i slično). Ideja je nastala jer su pročelnica i studenti htjeli izraditi nastavni materijal koji se, prema vlastitoj procjeni i sugestijama učitelja/nastavnika, može koristiti u višim razredima na predmetu Glazbene kulture te u srednjoj školi na predmetu Glazbene umjetnosti. Udžbenik je koncipiran u trinaest poglavlja, od kojih je prvo poglavlje, *Vrste glazbe i glazbeni žanrovi*, svojevrsan uvod u ostala poglavlja (od kojih je svako posvećeno jednom ili nekoliko stilova popularne glazbe). Posljednje poglavlje, *Slušanje i upoznavanje glazbe u 21. stoljeću*, nudi mogućnost dodatnog promišljanja o glazbi: podnaslovi s kojima se susrećemo govore o upoznavanju glazbe u najmlađoj dobi, konzumiranju glazbe putem streaming-servisa i slušanju i upoznavanju glazbe putem društvenih mreža. Na početku svih poglavlja je uvod iz kojeg saznajemo o čemu će u nastavku biti riječ. Svaka tema, osim teorijskih ulomaka, sadrži zanimljiva pitanja,⁷ osmišljene zadatke⁸ te prijedloge za slušanje glazbe. Na kraju svakog poglavlja je svojevrsni repetitorij, u obliku pitanja, križaljke i sličnoga.

6

<https://www.isvu.hr/visokaucilista/hr/podaci/1349/akademskogodina/2021/predmet/199046/razina/5/izvedba/R/smjer/123> (18.07.2022.)

⁷ Primjeri pitanja: *Ugrožava li popularna glazba pravu, visoku umjetnost?, Koja je tajna popularnosti pop-pjevača?, Kako doživljavate tekstove, a kako glazbu?* (poglavlje Hip-hop, rap i trap)

⁸ Primjer zadatka: *Istražite imate li kod kuće nekakav stari reprodukcijski uređaj. Upitajte ukućane na koji su način oni slušali glazbu prije pojave današnjih modernih uređaja.*

Za razliku od studija Glazbene pedagogije, u programu studija Muzikologije (smjer Etnomuzikologija, 9. i 10. semestar) zastupljeni su kolegiji *Popularna glazba 1* i 2. U prvom semestru (*Popularna glazba 1*), kroz predavanja, analitičko čitanje znanstvenih studija i otvorene diskusije o odabranim temama popularne glazbe, studenti se susreću s općim temama i ključnim pojmovima. U drugom semestru (*Popularna glazba 2*) studenti odabiru pojedinačne teme koje samostalno istražuju ili odabiru jednu zajedničku temu koju zajedno obrađuju čitanjem literature i putem rasprava.⁹

Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku, u okviru studija Glazbene pedagogije i Glazbene umjetnosti i kulture, nudi nekoliko kolegija koji u sadržaju predmeta imaju i popularnu glazbu. Na diplomskom studiju Glazbene pedagogije obavezan je kolegij *Glazbe svijeta*. Kolegij (putem predavanja) omogućuje uspostavljanje odnosa između popularne, umjetničke i folklorne glazbe, upoznavanje fenomena World music (glazbe svijeta) te usvajanje različitih pristupa glazbi (muzikoloških, socioloških, antropoloških i drugih)¹⁰. Preddiplomski studij Glazbene umjetnosti i kulture ima obavezne kolegije *Osnove glazbene industrije* i *Popularna i masovna kultura*. Navedeni se kolegiji nadovezuju na popularnoglazbene prakse 20. stoljeća. Obavezan je i kolegij *Popularna glazba*. Kroz predavanja studenti se upoznaju s osnovnim povijesnim činjenicama te stilovima popularne glazbe, harmonijskim jezikom i glazbenim formama popularnih skladbi. Kroz vježbe, stečeno znanje s predavanja studenti demonstriraju na instrumentu, izvođenjem jednostavnih popularnih skladbi. Kolegij omogućava usvajanje novih vještina i na području multimedija: studenti uče koristiti DAW¹¹ za izradu osnovnih elemenata aranžmana u popularnim skladbama¹².

Muzička akademija u Puli, Umjetnička akademija u Splitu te Sveučilište Sjever (studij Glazba i mediji) nude studijske programe koji se ne dotiču popularne glazbe putem pojedinih kolegija, već samo povremeno, u sklopu studentskih projekata.

9

<https://www.isvu.hr/visokaucilista/hr/podaci/1349/akademskogodina/2021/predmet/201054/razina/5/izvedba/R/smjer/97> (18.07.2022.)

¹⁰ <http://www.uaos.unios.hr/wp-content/uploads/2020/10/O-za-glazbenu-umjetnost-Diplomski-Glazbena-pedagogija.pdf> (19.07.2022.)

¹¹ eng. *digital audio workstation*- softver za glazbenu produkciju koji korisnicima omogućuje snimanje zvuka na osobnom računalu

¹² <http://www.uaos.unios.hr/wp-content/uploads/2021/06/Glazbena-umjetnost-i-kultura-ELABORAT-2019.10.28-za-web-2021-05.pdf> (17.07.2022.)

Na humanističkim studijima nekih fakulteta u Hrvatskoj također su zastupljeni kolegiji vezani uz popularnu glazbu. Preddiplomski sveučilišni studij Kulturologije na Filozofskom fakultetu u Rijeci na 3. godini studija nudi izborni kolegij *Popularna glazba*. Kroz predavanja i seminare studenti se upoznaju s popularnom glazbom iz različitih teorijskih perspektiva, tekstovima i popularnim značenjima, *cyberglazbenom* kulturom i *DIY* praksom, institucionalizacijom i identifikacijom muzičkih i jezičnih obrazaca te vrstama interakcije i društvenih funkcija korištenja muzičkih i jezičnih obrazaca¹³.

Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu susrećemo kolegij *Feminizam i popularna kultura* u sklopu studija komparativne književnosti. U sklopu navedenog kolegija, jedno predavanje vezano je uz žene u popularnoj glazbi¹⁴.

Pogledamo li količinu završnih i diplomskih radova koji su do sada napisani na temu popularne glazbe (ili usko vezanih tema), može se zaključiti da značajan broj studenata ima želju detaljnije istraživati upravo popularnoglazbene žanrove. Najčešće teme uključuju glazbene preferencije učenika prema popularnoj glazbi, analize pjesama i tekstova popularne glazbe, predstavljanje određenog glazbenog stila (ili više njih) te primjenu ili upotrebu glazbe u određenom aspektu života.

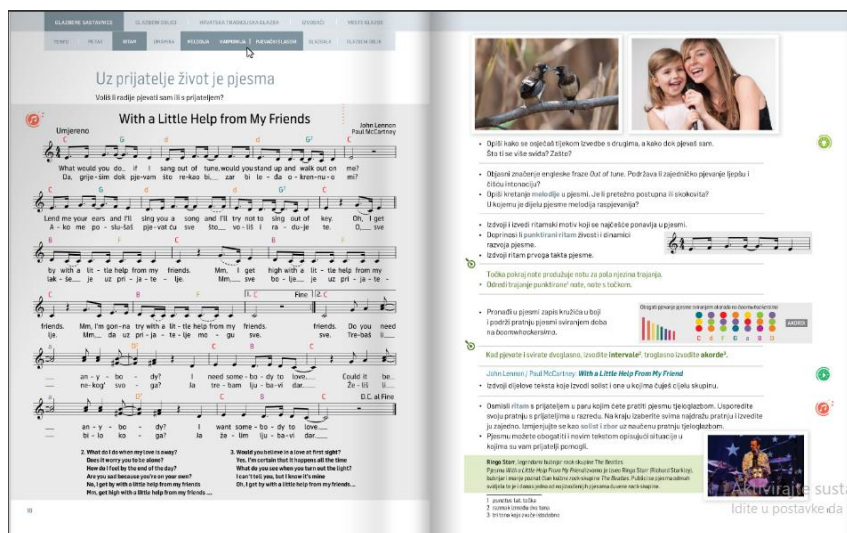
5. ZAKLJUČAK

Provedenom analizom udžbenika za nastavu Glazbene kulture i Glazbene umjetnosti vidljivo je da je popularna glazba prisutna u većini udžbenika, no uglavnom tek u završnim razredima osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja. Izdavačke kuće *Školska knjiga* i *Profil Klett* nude uz udžbenike i zanimljive popratne digitalne sadržaje. Koristeći navedene sadržaje, učenici mogu provjeriti svoje znanje ili naučiti nešto novo na zabavan način. Udžbenici za Glazbenu kulturu većinski su koncipirani na

¹³ https://www.ffri.uniri.hr/files/studijskiprogrami/2021-2022/KULT-program_preddipl-2021_2022.pdf (18.07.2022.)

¹⁴ <http://theta.ffzg.hr/ECTS/Predmet/Index/6628> (18.07.2022.)

obradi pjesama. Uz notni tekst, u udžbenicima možemo pronaći pitanja koja navode učenike na razmišljanje o određenim glazbenim sastavnicama ili pitanja za iznošenje vlastitog mišljenja, osmišljene dodatne aktivnosti (tjeloglazba, sviranje na boomwhackersima i slično) te krake tekstove (o izvođaču, vrsti glazbe i slično).



Slika br.1, obrada pjesme iz udžbenika *Glazbeni krug 6* (Profil Klett)



Slika br.2, Udžbenici za Glazbenu kulturu¹⁵

¹⁵ Na slici se ne nalaze svi udžbenici.

Udžbenici za Glazbenu umjetnost (u četvrtom razredu) sadrže poglavlja posvećena popularnoj glazbi. Osim povijesnog presjeka popularne glazbe, udžbenici sadrže prijedloge za slušanje te osmišljena pitanja, zadatke i dodatne aktivnosti. Svojevrсна problematika su gimnazijski programi, po kojima je obrada popularne glazbe predviđena za kraj četvrtog razreda, koje za učenike maturante predstavlja stresno razdoblje pred maturu.



Slika br.3, Poglavlje iz udžbenika *Glazbena umjetnost 4* (Školska knjiga)¹⁶



Slika br.4, Udžbenici za Glazbenu umjetnost¹⁷

¹⁶ Prikazana je samo početna stranica poglavlja

¹⁷ Na slici se ne nalaze svi udžbenici.

Studiji Glazbene pedagogije u Hrvatskoj trenutno ne nude niti jedan kolegij posvećen popularnoj glazbi. Teško je očekivati da će studenti nakon diplome biti dovoljno educirani za podučavanje o popularnoj glazbi, s obzirom na upitna predznanja studenata (stečena samoučenjem, samoobrazovanjem, ovisna o okolini u kojoj je mladi čovjek odrastao, obitelji, društvu u kojem se kretao i slično). Prilikom kreiranja vlastitog nastavnog sata (većinom na metodičkim kolegijima), studenti Glazbene pedagogije vrlo često „klasične“ nastavne jedinice povezuju s primjerima popularne glazbe. Stoga je potrebno uvesti kolegije popularne glazbe kako bi studenti u svom budućem radu težili ka razvoju učenika kao svestranog slušatelja glazbe.

6. LITERATURA

1. Ambruš-Kiš, R., Matoš, N., Seletković, T., Stojaković, S. i Šimunović, Z. (2020). *Glazbeni krug 5*. Zagreb: Profil Klett.
2. Ambruš-Kiš, R., Matoš, N., Seletković, T., Stojaković, S. i Šimunović, Z. (2019). *Glazbeni krug 6*. Zagreb: Profil Klett.
3. Ambruš-Kiš, R., Janković, A., Matoš, N., Seletković, T. i Šimunović, Z. (2020). *Glazbeni krug 7*. Zagreb: Profil Klett.
4. Ambruš-Kiš, R., Seletković, T. i Šimunović Z. (2021). *Glazbeni krug 8*. Zagreb: Profil Klett.
5. Ambruš-Kiš, R., Perak Lovričević, N. i Ščedrov, Lj. (2019). *Glazbeni kontakti 1*. Zagreb: Profil Klett.
6. Ambruš-Kiš, R., Perak Lovričević, N. i Ščedrov, Lj. (2019). *Glazbeni susreti 1*. Zagreb: Profil Klett.
7. Banov, N., Brđanović, D., Frančišković, S., Ivančić, S., Kirchmayer Bilić, E., Martinović, A., Novosel, D. i Pehar, T. (2021). *Allegro 4*. Zagreb: Školska knjiga.
8. Banov, N., Dvorak, V., Frančišković, S., Ivančić, S., Jeličić Špoljar, M., Kirchmayer Bilić, E., Martinović, A., Novosel, D. i Pehar, T. (2020). *Allegro 5*. Zagreb: Školska knjiga.
9. Banov, N., Brđanović, D., Frančišković, S., Ivančić, S., Kirchmayer Bilić, E., Martinović, A., Novosel, D. i Pehar, T. (2021). *Allegro 6*. Zagreb: Školska knjiga.
10. Banov, N., Brđanović, D., Frančišković, S., Ivančić, S., Kirchmayer Bilić, E., Martinović, A., Novosel, D. i Pehar, T. (2020). *Allegro 7*. Zagreb: Školska knjiga.
11. Banov, N., Brđanović, D., Frančišković, S., Ivančić, S., Kirchmayer, Bilić E., Martinović, A., Novosel, D. i Pehar, T. (2021). *Allegro 8*. Zagreb: Školska knjiga.

12. Brlečić, D., Đonlić, N., Jambrošić, N. S. i Ostojić, A. (2020). *Svijet glazbe 7*. Zagreb: Alfa.
13. Dobrota, S. (2012). *Popularna glazba i glazbena nastava*. Split: Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet, 8.
14. Gašparđi, A., Lazarić, T., Raguž, N. i Štefanac, Z. (2020). *Svijet glazbe 8*. Zagreb: Alfa.
15. Gašparđi, A., Lazarić, T., Raguž, N. i Štefanac, Z. (2020). *Svijet glazbe 4*. Zagreb: Alfa.
16. Gašparđi, A., Lazarić, T., Ostojić, A., Raguž, N. i Štefanac, Z. (2020). *Svijet glazbe 5*. Zagreb: Alfa.
17. Huj, M. (2021) *Glazbene preferencije učenika prema umjetničkoj i popularnoj glazbi*, diplomski rad. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku, 38.
18. Jambrošić, N. S., Ostojić, A. i Raguž, N. (2020). *Svijet glazbe 6*. Zagreb: Alfa.
19. Janković, A., Stojaković, S. i Ambruš-Kiš, R. (2021). *Glazbeni krug 4*. Zagreb: Profil Klett.
20. Juretić, D., Vrekalić A., Đonlić, N. i Jambrošić, N. S. (2021). *Glazba 4*. Zagreb: Alfa.
21. Medenica, N. (2020). *Glazbena umjetnost 1*. Zagreb: Školska knjiga.
22. Medenica, N. (2021). *Glazbena umjetnost 2*. Zagreb: Školska knjiga.
23. Medenica, N. i Palić-Jelavić, R. (2022). *Glazbena umjetnost 3*. Zagreb: Školska knjiga.
24. Palić-Jelavić, R. i Medenica, N. (2021). *Glazbena umjetnost 4*. Zagreb: Školska knjiga.
25. Perak Lovričević, N., Ščedrov, Lj. i Ambruš-Kiš, R. (2020). *Glazbeni kontakti 2*. Zagreb: Profil Klett.

26. Perak Lovričević, N., Ščedrov, Lj. i Ambruš-Kiš, R. (2020). *Glazbeni susreti 2*. Zagreb: Profil Klett.
27. Ščedrov, Lj., Perak Lovričević, N. i Ambruš-Kiš, R. (2020). *Glazbeni susreti 3*. Zagreb: Profil Klett.
28. Ščedrov, Lj., Perak Lovričević, N. i Ambruš-Kiš, R. (2021). *Glazbeni susreti 4*. Zagreb: Profil Klett.

MREŽNI IZVORI

1. Sadržaj predmeta Glazbena literatura u odgojno-obrazovnom procesu 2, <https://www.isvu.hr/visokaucilista/hr/podaci/1349/akademskogodina/2021/predmet/199046/razina/5/izvedba/R/smjer/123> (18.07.2022.)
2. Sadržaj premeta Popularna glazba 1, <https://www.isvu.hr/visokaucilista/hr/podaci/1349/akademskogodina/2021/predmet/201054/razina/5/izvedba/R/smjer/97> (18.07.2022).
3. Podaci o kolegiju Feminizam i popularna kultura, <http://theta.ffzg.hr/ECTS/Predmet/Index/6628> (18.07.2022).
4. Plan i program preddiplomskog sveučilišnog studija Kulturologije (Sveučilište u Rijeci Filozofski fakultet), https://www.ffri.uniri.hr/files/studijскиprogrami/2021-2022/KULT-program_preddipl-2021_2022.pdf (18.07.2022).
5. Izvod iz studijskog programa diplomskog sveučilišnog studija Glazbene pedagogije (Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku), <http://www.uaos.unios.hr/wp-content/uploads/2020/10/O-za-glazbenu-umjetnost-Diplomski-Glazbena-pedagogija.pdf> (19.07.2022).
6. Studijski program preddiplomskog sveučilišnog studija Glazbene umjetnosti i kulture (Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku), <http://www.uaos.unios.hr/wp-content/uploads/2021/06/Glazbena-umjetnost-i-kultura-ELABORAT-2019.10.28-za-web-2021-05.pdf> (19.07.2022).

7. SAŽETAK

Rad predstavlja prikaz zastupljenosti popularne glazbe u sadržajima aktualnih udžbenika za nastavu Glazbene kulture (za predmetnu nastavu) i Glazbene umjetnosti te razmatra koliko su zastupljeni kolegiji popularne glazbe na fakultetima u Hrvatskoj. Analizom udžbenika Glazbene kulture svih triju izdavačkih kuća, *Alfa*, *Profil Klett* i *Školska knjiga*, vidljiva je prisutnost popularne glazbe u odabranim glazbenim primjerima za slušanje te kroz obradu pjesama. Udžbenici za Glazbenu umjetnost su koncipirani po dijakronijskom modelu, stoga je popularna glazba prisutna (gotovo) samo u završnom (četvrtom) razredu. U visokoškolskom obrazovanju budući se učitelji glazbe ne obrazuju na području popularne glazbe jer ne postoji niti jedan kolegij popularne glazbe na studijima u Hrvatskoj.

Ključne riječi: popularna glazba, udžbenici, obrada pjesme, obrazovanje u Hrvatskoj, kolegiji

SUMMARY

This final work presents an overview of the representation of popular music in the contents of current textbooks for the teaching of Musical Culture (for subject classes) and Musical Art, and how popular music courses are represented at faculties in Croatia. An analysis of the Musical Culture textbooks of all three publishing houses, *Alfa*, *Profil Klett* and *Školska knjiga*, shows the presence of popular music in the selected musical examples for listening and through the arrangement of songs. Textbooks for Musical Art are designed according to the diachronic model, therefore popular music is present (almost) only in the final (fourth) grade. In higher education, future music teachers are not educated in the field of popular music because there is not a single popular music course in Croatia.

Keywords: popular music, textbooks, song cover, education in Croatia, courses